

KS/2024:317

KS § 165**Motion om solenergi****Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige**

1. Anse motionen besvarad.

Ärendebeskrivning

I en motion till kommunfullmäktige föreslår Robert Östlund (V) att kommunen ska utreda vilka regler som gäller när det kommer till takmonterade solpaneler på kommunens fastigheter. Motionären vill även att kommunen ska utreda vilka möjligheter som finns att hyra ut dessa tak till en extern intressent för montering. Därutöver utreda investeringskostnaden kring detta samt om det finns möjlighet till en eventuell besparing i slutänden.

Bedömning

Som helhet är det få begränsningar och enkel hantering vad gäller tillstånd att installera solceller på Gagnefs kommuns egna byggnader.

Inventering av fastighetsbeståndet har funnit cirka 150 takytor på 32 objekt där de flesta är mellan 30 och 200 m², två idrottsanläggningar har takytor på cirka 1500 m² vardera. De företag som studerats som erbjuder sig hyra takyta är intresserad av tak som är över 3000 m² per byggnad. Alltså takytor som är betydligt större än vad Gagnefs kommun har i sitt bestånd. Installation av en större solcellsanläggning skulle hos de flesta egna fastigheterna innebära behov av större anslutning till elnätet och detta behöver ske i dialog med elnätsbolaget om det är lämpligt och genomförbart.

Under sommaren 2024 var det många timmar med negativa elpris vilket kan tas som en indikation på att det är mycket svårt att avgöra lönsamhet på en solcellsanläggning baserat på försäljning av solel. Den största vinsten bedöms göras på den el som inte behöver köpas in. Det pågår sedan tidigare en inventering av lämpliga tak för solceller utifrån aspekten stor egen elanvändning sommartid vilket idag bedöms ge bäst lönsamhet.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, kommunstyrelsens förvaltning, 2024-09-18, 2 sidor.

Beredningsunderlag, kommunstyrelsens förvaltning, 2024-09-18, 3 sidor.

Protokollsutdrag, KF 240617 § 86, 1 sida.

Motion, 2024-06-12, 1 sida.

Protokollsutdrag

Kommunfullmäktige

Motion om solenergi

Redovisning av utredning kopplat till motion om solenergi.

Bygglovsfrågor som påverkar installation av solceller

Från bygglovsinspektörer i Gagnef

Solfångare och solceller på en byggnad kan vara bygglovspliktiga inom detaljplanerat område. Lovplikt gäller om anläggningen innebär att byggnaden byter färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial. Lovplikt gäller också om byggnadens yttre utseende avsevärt påverkas på annat sätt. Från bygglovsplikten finns dock vissa undantag

Undantag från krav på bygglov för solenergianläggningar

Solfångare eller solcellspaneler som monteras utanpå en byggnads fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial är i vissa fall bygglovsbefriade även om de medför att byggnadens yttre utseende avsevärt påverkas. Undantaget från krav på bygglov gäller både för alla typer av byggnader.

Följande kriterier ska vara uppfyllda för att sådana solfångare och solcellspaneler ska vara bygglovsbefriade:

- **de ska monteras utanpå en byggnads fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial**
- **de ska följa byggnadens form**
- **de får inte monteras på byggnader eller inom bebyggelseområden som är särskilt värdefulla**
- **de får inte monteras inom eller i anslutning till områden som är av riksintresse för totalförsvaret**
- **att solenergianläggningen inte kräver bygglov enligt den detaljplan som gäller för området**

Lagstöd: Plan- och bygglag (2010:900) 9 kap 3c §

*För byggnader som varken omfattas av detaljplan eller av områdesbestämmelser krävs det inte bygglov för solfångare och solceller. Det gäller även för byggnader eller inom bebyggelseområden som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Det gäller även för byggnader som ligger inom olika typer av riksintresseområden. **Det krävs alltså aldrig bygglov för att sätta upp solfångare eller solceller på byggnader utanför områden med detaljplan eller områdesbestämmelser och det gäller även om byggnaden eller området är särskilt värdefullt eller om byggnaden ligger inom ett riksintresseområde.***

Elsäkerhet som påverkar installation av solceller

Installationer av solpaneler måste följa Elsäkerhetsverkets regler. Detta innebär bland annat att en behörig elektriker måste utföra elinstallationen och installationen ska vara korrekt jordad och försedd med nödvändiga säkerhetsavstängningar.

Potential yta för solceller

Taktytor på Gagnefs kommuns byggnader har inventerats utifrån digitala kartor och ytor vända mot öster, sydost, söder, sydväst och väster har summerats. Totalt finns runt 18 000 m² fördelat på cirka 150 olika taktytor. De flesta taktytorna är mellan 50 och 200 m², ett fåtal mellan 200 och 400. Två tak utmärker sig och är större, idrottshallen i Mockfjärd, ca 1700 m² och ishallen i Björbo ca 1400 m². Generellt är taktytorna relativt små, uppdelade i olika sektioner eller i olika byggnader. Rent praktiskt kan detta innebära dyrare installationer i och med en ökad komplexitet.

Anslutning till elnätet Maximalt tillåten effekt (för mikroproduktion)

Om man producerar mer än 43,5 kW eller vill sälja el vidare till elnätet måste man registrera sig som elproducent och ansöka om tillstånd hos ditt elnätsbolag. För mikroproduktion gäller andra regler. Detta är inget begränsande i sig men påverkar administrationen runt produktionen av sol. Om all tillgänglig takyta skulle utnyttjas på objekten bedöms 20 av 32 anläggningar komma över 43 kW. Det förutsätter också i del flesta fall förnyade elanslutningar till nätet då de är anpassade för lägre effekter.

Anslutning till elnätet, påverkan av elnätet

Större förändringar i elnätet behöver ske i diskussion med elnätsägare. Det är inte självklart att en större solcellsanläggning kan leverera el till elnätet runt respektive byggnad. Alltså det kan fungera i en del av kommunen men inte i en annan del och det är något som behöver lyftas med elnätsägaren.

Anslutning till elnätet, säkring och effekt

Skulle all tillgänglig yta hos de 32 objekten som inventerats användas skulle den installerade effekten dels överstiga gränsen för mikroproduktion och även innebära behov av att öka möjligheten av överföring av el, alltså större huvudsäkring. Utan att detalj utvärderat respektive anläggning går det inte att avgöra om kostnader och möjligheter till att leverera maximal el utifrån takyta. Generellt görs bedömningen att öka överföringskapaciteten är relativt kostsamt.

Pågående inventering av lämpliga installationer av solceller

Internt arbete pågår där byggnadernas elanslutning, elanvändning och taktytor studeras. Syftet är att lokalisera de objekt med stor egen elanvändning sommartid, lämplig elanslutning och taktytor för att ha anläggningar där solelsproduktion innebär att man slipper köpa el. Att slippa köpa el bedöms som en av de mest lönsamma aspekterna av att ha solceller.

Hyra ut takyta för solceller

En liten marknadsundersökning av tjänster på nätet vad gäller att hyra ut takyta till solcellsaktörer har genomförts.

De tre lokaliserade företag som erbjuder sig att hyra tak är intresserad av tak som är större än 3000 m².

Att leva upp till dessa önskemål innebär alltså att skapa byggnader med minst dubbelt så stor takyta jämfört med de största vi har idag.

Hemsidor med företag som erbjuder sig att hyra takyta för solceller

<https://www.energiengagemang.se/hyr-ut-ditt-tak-klirr-i-kassan-utan-risk/>

<https://solidvindsol.se/fastighetsagare/>

<https://www.elavsol.se/solceller-for-fastighetsagare/>

Andra finansiella lösningar

Det finns exempel på andra finansiella upplägg mellan fastighetsägare och solcellsinstallatör. Dessa exempel bygger på att fastighetsägaren köper en solcellsanläggning och på olika sätt betalar för denna under en längre period.

Rimligtvis bör den egna kommunala finansieringen av investeringar innebära lägre totala kostnader än via någon form av extern finansiering. Alltså totaltkostanden bör bli lägre med egen finansiering av solcellsanläggning än att använda sig av någon av dessa tjänster.

2024-09-18

Petter Börjesson

Tekniska avdelningen

KS/2024:317

KF § 86

Motion om solenergi

Kommunfullmäktiges beslut

1. Remittera motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Ärendebeskrivning

I en motion till kommunfullmäktige föreslår Robert Österlund (V) att man ska göra följande arbeten inom våra verksamheter:

- Utredda vilka regler som exakt gäller för kommunen när det kommer till hur mycket solpaneler vi kan montera på dessa tak i egen regi. Vilka regler gäller och vilka lagar styr detta?
- Utredda vilka möjligheter vi har som kommun att hyra ut dessa tak till en extern intressent för montering av solceller. T ex om Dala Energi kan vara en intressent?
- Utredda hur mycket kommunen skulle behöva investera i utrustning för att tillgodose ovanstående punkter.
- Utredda om det finns en möjlighet att vi i slutänden skulle kunna göra någon form av besparing utifrån dessa punkter?

Beslutsunderlag

Motion, 2024-06-12, 1 sida.

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsen + motion för handläggning
Robert Österlund (V)

GAGNEFS KOMMUN
Ank. 2024-06-12
Diarienumr

Motion om solenergi

Kommunen har idag ca 40 fastigheter med byggnader i sin ägo. Dessa fastigheter är bebyggda med motsvarande 150-160 konstruktioner varav dryga hälften kan anses av sådan konstruktion att de uppfyller behoven utifrån denna motion.

Arean som vi har tillgång till i kommunens system omfattar alla plan, alltså källare, övervåning osv. För att säga hur stor takytan är behöver man alltså mäta på ritning eller på plats. När det yta i söderläge kan man behöva vara på plats i och med att ritningarna inte alltid visar hur byggnaden är placerad.

Med det sagt så kan vi göra vissa antaganden. All yta i registret summeras till ca 75 000 m², om man då gör lite antaganden som att hälften av ytan är källare eller övervåning och halva taket är vänt mot söder har vi kvar runt 15-20 000 m² takyta. Den här ytan säger dock inget om det är en yta som passa för solceller.

Trots detta finns det inte solpaneler monterade på alla dessa tak, kommunen har faktiskt bara ett fåtal installationer på knappt en handfull tak. Det finns såklart flera anledningar till det, men tänk om vi kunde använda taken för det här ändå? Kan vi tänka lite utanför boxen här?

(V) vill att man ska göra följande arbeten inom våra verksamheter:

- Utredda vilka regler som exakt gäller för kommunen när det kommer till hur mycket solpaneler vi kan montera på dessa tak i egen regi. Vilka regler gäller och vilka lagar styr detta?
- Utredda vilka möjligheter vi har som kommun att hyra ut dessa tak till en extern intressent för montering av solceller. T ex om Dala Energi kan vara en intressent?
- Utredda hur mycket kommunen skulle behöva investera i utrustning för att tillgodose ovanstående punkter.
- Utredda om det finns en möjlighet att vi i slutänden skulle kunna göra någon form av besparing utifrån dessa punkter?

Robert Österlund
Vänsterpartiet i Gagnef